

Dansk Forsikringsret
8. udgave, 1. oplag
© 2003 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller
mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er
uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Omslag: Morten Højmark
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Jysk Bogbind, Holstebro
Printed in Denmark 2003
ISBN 87-574-0679-0

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø
Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Forord

I de første udgaver af »Dansk Forsikringsret« havde bogen karakter af en »Indledning til forsikringsretten«. Gennem Preben Lyngsøs mangeårige arbejde med fremstillingen ændredes dens karakter og omfang, således at der i dag nærmere er tale om en »Håndbog i forsikringsret«. Bogen videreføres nu af Henning Jønsson og Lisbeth Kjærgaard.

Fremstillingen er på en række punkter ændret betydeligt i forhold til 7. udgaven. Det er således fundet naturligt at tilføje et nyt kapitel til om ejerskifteforsikringen, grundet denne forsikringsform nu har fået stor praktisk betydning og hyppigt giver anledning til tvister. Derimod er der ikke længere et kapitel om »Søforsikring – lystfartøjsforsikring« og om »Særlige former for skadesforsikring«.

Dereksisterer nu en særdeles omfattende praksis fra Ankenævnet for Forsikring, at der umuligt kan foretages en udtømmende henvisning hertil. Der er forsøgt foretaget en udvælgelse af kendelser, der illustrerer problemstillingerne og den herskende retsopfattelse.

Ved vedtagelsen af lov nr. 434 af 10. juni 2003 er der foretaget en række ændringer i forsikringsaftaleloven. Disse ændringer omtales på de relevante steder i fremstillingen.

Bogen er ajourført indtil den 1.8.2003, og der er kun i begrænset omfang medtaget materiale fremkommet efter dette tidspunkt.

København og Århus, september 2003

Henning Jønsson

Lisbeth Kjærgaard

Indholdsfortegnelse

Kap. 1.	Ide, teknik og organisation	1
1.1.	Risiko og minimering af risiko	1
1.2.	Risk management og forsikring	1
1.3.	Forsikringens teknik	2
1.4.	Organisation	3
1.4.1.	Forsikringsselskaber	3
1.4.2.	Aktieselskaber	3
1.4.3.	Gensidige selskaber	4
1.4.4.	Den praktiske virkelighed	4
Kap. 2.	Historie	7
2.1.	Enkeltforsikring	7
2.1.1.	Middelalderen	7
2.1.2.	Søforsikring	8
2.1.3.	Brandforsikring	9
2.1.4.	Livsforsikring	9
2.1.5.	Ansvarsforsikring	10
2.1.6.	Ulykkes- og sygeforsikring	11
2.1.7.	Nyere tid	12
2.2.	Kombineret forsikring	13
2.3.	All risk-forsikring	13
Kap. 3.	Funktion	15
3.1.	Tryghed	15
3.2.	Skadesforebyggelse	15
3.2.1.	Sikkerhedsforholdsregler	15
3.2.2.	Tilsyn	16
3.2.3.	Lægeundersøgelser	16
3.2.5.	Særlig virksomhed	17
3.3.	Kreditgrundlag	18

Indholdsfortegnelse

3.4.	Erstatningsretten	19
3.4.1.	Ansvarsforsikring	19
3.4.2.	Tingsforsikring	21
3.4.3.	Arbejdsskadesikring	21
Kap. 4.	Forsikringslovgivningen	23
4.1.	Forsikringsaftaleloven	23
4.2.	Lovens karakter	23
4.3.	Lovens område	24
4.3.1.	Forsikringsaftaler	24
4.3.2.	Genforsikring, coassurance, pools	27
4.3.3.	Arbejdsskadesikring	28
4.3.4.	Socialforsikring	28
4.3.5.	Patientforsikring	29
4.4.	Lovens systematik og terminologi	30
4.4.1.	Systematik	30
4.4.2.	Skadesforsikring	30
4.4.3.	Summaforsikring, personforsikring	31
4.4.4.	Forsikringstageren og den sikrede	32
4.4.5.	Forsikringsydelse og forsikringssum	33
4.5.	Lovens fravigelighed	34
4.5.1.	Fravigelige og ufravigelige regler	34
4.5.2.	Ufravigelige regler og risikoafgrænsning	35
4.6.	Lov om forsikringsvirksomhed	36
4.6.1.	Historie	36
4.6.2.	EU-direktiverne	36
4.6.3.	Formål	37
4.6.4.	Koncession	37
4.6.5.	Tilsyn	37
4.6.6.	Offentlighed	38
4.7.	Anden lovgivning	38
Kap. 5.	International privatret	39
5.1.	FAL, geografisk afgrænsning	39
5.2.	Udenlandske forsikringsselskaber	39
5.3.	EU-direktiverne, Romkonventionen	40
5.4.	Risikolandets lov	41
5.5.	Valgmuligheder	41
5.6.	Frit lovvalg	42
5.6.1.	Store risici	42
5.6.2.	Masserisici	42

Indholdsfortegnelse

5.6.3.	Livsforsikring	43
5.7.	Ordre public, ufravigelige regler	44
5.8.	Vedtagelsesproblemet	45
Kap. 6.	Forsikringsaftalen	47
6.1.	Forsikringsbegæringen	47
6.2.	Selskabets tilbud, brochurer mv.	48
6.3.	Forsikringstagerens fortrydelsesret	49
6.4.	Pligt til at tegne forsikring	51
6.4.1.	Begrundelse	51
6.4.2.	Pligt ifølge lov	51
6.4.3.	Pligt ifølge aftale	54
6.4.4.	Pligt ifølge sædvane	55
6.5.	Selskabets beslutningsproces, usaglige hensyn	56
6.6.	Forsikringspolice	58
6.7.	Tilbagekaldelse af forsikringspolice	59
6.8.	Pligt til at udstede forsikringspolice	60
6.9.	Forsinkelse med udstedelse af forsikringspolice	61
6.10.	Uoverensstemmelse mellem forsikringspolice og begæring	62
6.10.1.	Det teoretiske udgangspunkt	62
6.10.2.	Uoverensstemmelse til skade for forsikringstageren	62
6.10.3.	Uoverensstemmelse til fordel for forsikringstageren	65
Kap. 7.	Forsikringsvilkårene	71
7.1.	Police og forsikringsvilkår	71
7.2.	Individuelle forsikringsvilkår og standardvilkår	71
7.3.	Forsikringsvilkår som adhæsionskontrakter og agreed documents	72
7.4.	Udarbejdelse af forsikringsvilkår	72
7.5.	Fortolkning af forsikringsvilkår	73
7.5.1.	Parternes fælles vilje	73
7.5.2.	Naturlig sproglig forståelse	74
7.5.3.	Uklarhedsreglen	74
7.5.4.	Formålsbestemt fortolkning	77
7.5.5.	Lovbestemt fortolkning	78

7.6.	Aftaleloven § 36 og § 38 c. Tilsidesættelse af forsikringsvilkår	80
7.7.	Ændring af forsikringsvilkår	82
Kap. 8.	Salgskanaler og rådgivningsansvar	89
8.1.	Assurandører	89
8.2.	Assurandørens stillingsfuldmagt	90
8.3.	Accept af forsikringsbegæringer	91
8.4.	Fortolkning af forsikringsvilkår	93
8.5.	Præmieberegning	95
8.6.	Afkald på rigtige risikooplysninger (FAL §§ 4-7)	98
8.7.	Afkald på sikkerhedsforholdsregler (FAL § 51)	100
8.8.	Skadesanmeldelse mv. (FAL § 21)	100
8.9.	Assurandørens urigtige oplysninger i øvrigt	102
8.10.	Forsikringsmæglere	103
8.11.	Rådgivningsansvar	108
8.12.	Enkelte tilfælde	109
8.13.	Andre medarbejderes fuldmagt	112
Kap. 9.	Risikooplysninger	115
9.1.	Den historiske baggrund	115
9.2.	Spørgsmålene i forsikringsbegæringen	115
9.3.	Tavshedspligt	116
9.4.	Hvornår skal der gives oplysninger?	117
9.5.	Oplysningspligt eller svarpligt? – FAL § 7	118
9.6.	Hvornår foreligger der overtrædelse af svarpligten?	120
9.7.	Forsikringstegning uden begæring	123
9.8.	Svigagtigt urigtige oplysninger – FAL § 4	126
9.9.	Andre urigtige oplysninger i ond tro – FAL § 6	129
9.9.1.	Reglen om ansvarsfrihed – FAL § 6, stk. 1	129
9.9.2.	Proratareglen – FAL § 6, stk. 2	134
9.9.3.	Kausalitetsreglen – FAL § 6, stk. 3	138
9.9.4.	Retten til præmie	140
9.9.5.	Forsikringsaftalelovsudvalgets overvejelser	140
9.10.	Urigtige oplysninger i god tro – FAL § 5, stk. 1	143
9.10.1.	Almindelige tilfælde	143
9.10.2.	Assurandørens medvirken	147
9.10.3.	Opsigelsesret	149
9.11.	Korrigerende af urigtige oplysninger	149

9.12.	Oplysninger givet af en anden end forsikringstageren – Identifikation	153
9.13.	Beskrivelse af oplysninger i policen – FAL § 10, stk. 3	156
9.14.	Tab af beføjelser	157
9.14.1.	Reklamationspligt – FAL § 8	157
9.14.2.	Viden om urigtige oplysninger – FAL § 9, 1. led	159
9.14.3.	Betydningsløse urigtige oplysninger – FAL § 9, 2. led	161
Kap. 10.	Forsikringstiden	163
10.1.	Forsikringstidens begyndelse	163
10.1.1.	Aftaler om forsikringstidens begyndelse	163
10.1.2.	Lovregler om forsikringstidens begyndelse – FAL § 11	164
10.1.3.	Lovpligtig forsikring	165
10.2.	Forsikringstiden og forsikringsbegivenheden	165
10.2.1.	Skadesårsagsprincippet	165
10.2.2.	Forsikringsbegivenheden og faren for forsikringsbegivenheden	168
10.2.3.	En eller flere forsikringsbegivenheder	169
10.2.4.	Serieskadeklausul	171
10.2.5.	Skadesvirkningsprincippet	171
10.2.6.	»Claims made«	173
10.2.7.	Diagnoseprincippet	174
10.3.	Forsikringstidens ophør	175
10.3.1.	Ophør på grund af opsigelse	175
10.3.2.	Ophør på grund af bortfald af interesse	181
10.3.3.	Ophør på grund af bortfald af fare	185
10.3.4.	Ophør på grund af undladt præmiebetaling	186
10.4.	Forsikringstidens forlængelse – FAL § 31	187
Kap. 11.	Præmien	189
11.1.	Præmiens størrelse	189
11.2.	Stempelafgift og gebyrer	190
11.3.	Forfaldsdagen – FAL § 12	190
11.4.	Betalingsstedet og betalingsmåden	191
11.5.	Påkrav og påmindelse om præmiebetaling	194
11.6.	Adresse og adresseændring	195
11.7.	Henstand og lignende	198

11.8.	Opsigelse på grund af undladt præmiebetaling	
	– FAL § 13	200
11.8.1.	FAL § 13 – lovens tekst	200
11.8.2.	Opsigelse hvor første præmie ikke er betalt	200
11.8.3.	Opsigelse hvor en senere præmie ikke er betalt	201
11.8.4.	Bygningsbrandforsikring	203
11.8.5.	Livsforsikring	204
11.9.	Forsikringstidens ophør på grund af undladt præmiebetaling – FAL § 14	204
11.9.1.	FAL § 14 – lovens tekst	204
11.9.2.	Forsikringsvilkårene	205
	11.9.2.1 I strid med praksis ikke at sende påmindelse	206
11.9.3.	Bygningsbrandforsikring	207
11.9.4.	Forsikringstidens genindtræden (ansvarets genindtræden)	208
11.9.5.	Præmiebetaling som betingelse for ikrafttræden	209
11.10.	Forsikringsaftalens ophør på grund af undladt præmiebetaling – FAL § 15	209
11.11.	Selskabets ret til præmie – FAL § 16	212
11.12.	Forsikringsaftalelovsudvalgets forslag til præmiebetalingsregler	214
Kap. 12.	Forsikringsbegivenheden, dens årsager og følger	217
12.1.	Forsikringsbegivenheden	217
12.2.	Beviset for forsikringsbegivenheden	218
12.3.	Forsikringsbegivenhedens årsager	220
12.4.	Årsagskonkurrence	220
12.5.	Samvirkende skadesårsager	221
	12.5.1. Hovedårsagslæren	221
	12.5.2. Fordelingslæren	223
12.6.	Forsikringsbegivenhedens følger	226
	12.6.1. Det teoretiske udgangspunkt	226
	12.6.2. Naturlige følger	227
	12.6.3. Tyveri af betalingskort og lign.	228
	12.6.4. Ting der ikke er omfattet af forsikringen	230
	12.6.5. Interesser der ikke omfattes af forsikringen	231
	12.6.6. Ikke-naturlige følger – adækvans og rimelighed	232

Kap. 13.	Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	233
13.1.	Forsæt (Dolus)	233
	13.1.1. FAL § 18, stk. 1	233
	13.1.2. Begrebet forsæt	233
	13.1.3. Bevisbyrden for forsæt	235
	13.1.4. Følger af forsætlige handlinger	238
	13.1.5. Børn – FAL § 19, stk. 1, 1. led	242
	13.1.6. Psykisk handicappede	243
	13.1.6.1. FAL § 19, stk. 1, 2. led	243
	13.1.6.2. Sindssygdom (psykose)	244
	13.1.6.3. Åndssvaghed (Oligofreni)	246
	13.1.6.4. Forbigående sindsforvirring og lignende tilstand	247
	13.1.7. Afværgehandlinger	248
	13.1.7.1. FAL § 19, stk. 2	248
	13.1.7.2. Afværgehandlinger og negotiorum gestio	250
	13.1.7.3. Afværgehandlinger og redningsforanstaltninger	251
13.2.	Grov uagtsomhed (culpa lata)	254
	13.2.1. FAL § 18, stk. 2, 1. pkt.	254
	13.2.2. Begrebet grov uagtsomhed	255
	13.2.3. Selvforskyldt beruselse som grov uagtsomhed	265
	13.2.4. Vilkårsbestemmelser om grov uagtsomhed	266
	13.2.5. Bevisbyrden for grov uagtsomhed	267
	13.2.6. Børn – Psykisk handicappede – Afværgehandlinger	270
	13.2.7. Livsforsikring	270
	13.2.8. Ansvarsforsikring	271
13.3.	Simpel uagtsomhed (Culpa levis)	272
	13.3.1. FAL § 20, 1. pkt.	272
	13.3.2. Begrebet simpel uagtsomhed	272
	13.3.3. Bevisbyrden for simpel uagtsomhed	273
	13.3.4. Afkortning i erstatning – FAL § 20, 2. pkt., 2. led	274
13.4.	Selvforskyldt beruselse	274
	13.4.1. FAL § 20, 2. pkt., 1. led	274
	13.4.2. Begrebet selvforskyldt beruselse	275
	13.4.3. Vilkårsbestemmelse om selvforskyldt beruselse	278
	13.4.4. Bevisbyrden for selvforskyldt beruselse	279
	13.4.4.1. Det generelle princip	279
	13.4.4.2. Måling af alkoholpromillen	280

13.4.4.3.	Promillens størrelse – Den juridiske teori	282
13.4.4.4.	Almindelige tilfælde	284
13.4.4.5.	Færdselssager	287
13.4.4.6.	Andre årsagsmuligheder	290
13.4.5.	Børn – Psykisk handicappede – Afværgehandlinger	292
13.5.	Tredjemands fremkaldelse af forsikringsbegivenheden – Identifikation	292
13.5.1.	Hovedreglen	292
13.5.2.	Brandforsikring	293
13.5.3.	Livsforsikring	294
13.5.4.	Forsikringsvilkår om identifikation	295
13.5.4.1.	Det generelle princip	295
13.5.4.2.	Familieforsikring – Tyveri og hærværk	295
13.5.4.3.	Familieforsikring – erstatningsansvar	297
13.5.4.4.	Autokaskoforsikring	298
13.5.5.	Arbejdsforhold	298
13.5.6.	Selskabsforhold	299
13.5.7.	Faktisk interessefællesskab – Papirløse samlivsforhold	300
13.5.8.	Samejeforhold	302
13.5.9.	Overladelse af dispositionsadgang	302
Kap. 14.	Fareforøgelse	303
14.1.	Den historiske udvikling	303
14.1.1.	Fareforøgelse og risikooplysninger	303
14.1.2.	Fareforøgelse og bristende forudsætninger ..	304
14.2.	Fareforøgelse ved skadesforsikring	306
14.2.1.	Fareforøgelse med den sikredes vilje eller viden – FAL § 45	306
14.2.2.	Virkningerne af fareforøgelse med den sikredes vilje eller viden	310
14.2.2.1.	Reglen om ansvarsfrihed – FAL § 45, stk. 1	310
14.2.2.2.	Proratareglen	312
14.2.2.3.	Kausalitetsreglen – FAL § 45, stk. 3 ..	312
14.2.2.4.	Opsigelsesret – FAL § 47	312
14.2.3.	Fareforøgelse med tredjemands vilje eller viden – Identifikation	313

14.3.	Fareforøgelse ved livsforsikring	313
14.3.1.	Den historiske baggrund	313
14.3.2.	FAL § 99	314
14.3.3.	Professionel sport og farlig sport	314
14.3.4.	Krig, krigslignende tilstand og krigstjeneste .	316
14.3.4.1.	Krigsklausuler	316
14.3.4.2.	Begreberne krig, krigslignende tilstand og krigstjeneste	317
14.4.	Fareforøgelse ved ulykkes- og sygeforsikring – FAL § 121	321
14.5.	Fareforøgelse og objektiv ansvarsfraskrivelse	326
14.6.	Fareforøgelse og fremkaldelse af forsikrings- begivenheden	327
Kap. 15.	Sikkerhedsforholdsregler	329
15.1.	Sikkerhedsforholdsregler og den sikredes handlefrihed	329
15.2.	Sikkerhedsforholdsregler ved skadesforsikring – FAL § 51	330
15.2.1.	Den sikredes overtrædelse af sikkerheds- forholdsregler	330
15.2.2.	Virkningerne af den sikredes overtrædelse af sikkerhedsforholdsregler	334
15.2.2.1.	Bevis for overtrædelse	334
15.2.2.2.	Forsætlig og uagtsom overtrædelse	334
15.2.2.3.	Årsagsforbindelse	336
15.2.2.4.	Selskabets viden om overtrædelse .	337
15.2.2.5.	Reklamationspligt	338
15.2.2.6.	Opsigelse	339
15.2.3.	Tredjemands overtrædelse af sikkerheds- forholdsregler – Identifikation	339
15.3.	Sikkerhedsforholdsregler ved livsforsikring	342
15.4.	Sikkerhedsforholdsregler ved ulykkes- og sygeforsikring	342
15.4.1.	FAL § 124	342
15.4.2.	Forholdet til reglerne ved skadesforsikring ..	343
15.5.	Sikkerhedsforholdsregler og fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	345
15.6.	Sikkerhedsforholdsregler og fareforøgelse	346
Kap. 16.	Redningsforanstaltninger	349
16.1.	Karakteristik af reglerne om redningsforanstaltninger .	349

16.2.	Redningsforanstaltninger ved skadesforsikring – FAL § 52, stk. 1, 1. pkt.	350
16.2.1.	Den sikredes undladelse af at foretage redningsforanstaltninger	350
16.2.2.	Virkningerne af den sikredes undladelse af at træffe redningsforanstaltninger	357
16.2.2.1.	Bevis for overtrædelse	357
16.2.2.2.	Årsagsforbindelse – FAL § 52, stk. 2	358
16.2.3.	Tredjemands undladelse af at foretage redningsforanstaltningerIdentifikation	359
16.2.4.	Omkostningerne ved den sikredes redningsforanstaltninger	360
16.2.4.1.	Forsvarlige foranstaltninger	360
16.2.4.2.	Ekstraordinære foranstaltninger ...	360
16.2.4.3.	Begivenheder selskabet hæfter for ..	361
16.2.4.4.	Umiddelbar fare – Almindelige tilfælde	361
16.2.4.5.	Udskiftning og omstilling af låse ..	362
16.2.4.6.	Omkostningernes art – Tredjemands retsstilling	364
16.2.4.7.	Forsikringsvilkår om redningsforanstaltninger	365
16.3.	Redningsforanstaltninger ved livsforsikring	366
16.4.	Redningsforanstaltninger ved ulykkes- og sygeforsikring	366
16.4.1.	FAL § 124	366
16.4.2.	Forholdet til reglerne ved skadesforsikring ..	367
16.5.	Redningsforanstaltninger og fremkaldelse af forsikringsbegivenheden	367
16.6.	Redningsforanstaltninger og sikkerhedsforholdsregler	368
Kap. 17.	Anmeldelse af forsikringsbegivenheden	369
17.1.	Den sikredes undladelse af at anmelde forsikringsbegivenheden	369
17.1.1.	Almindelige regler – FAL § 21, stk. 1	369
17.1.2.	Virkningerne af undladt anmeldelse	372
17.1.2.1.	Årsagsforbindelse – FAL § 21, stk. 2, 1. pkt.	372

17.1.2.2.	Bevislempelse – FAL § 21, stk. 2, 2. pkt.	373
17.1.2.3.	Forsikringsvilkår om anmeldelse ..	374
17.2.	Tredjemands undladelse af at anmelde forsikringsbegivenheden – Identifikation	376
17.3.	Selskabets bekræftelse – Dækningstilsagn	377
17.3.1.	Begrebet dækningstilsagn	377
17.3.2.	Selskabets fejltagelse og god tro	379
17.3.3.	Nye argumenter og anbringender	380
Kap. 18.	Forsikringsbare interesser	383
18.1.	Interessen ved skadesforsikring	383
18.1.1.	Begrebet interesse	383
18.1.2.	Hvornår skal interesse være til stede?	384
18.1.3.	Lovlige og ulovlige interesser	384
18.1.4.	Økonomiske og ikke-økonomiske interesser ..	387
18.2.	Interessen ved summaforsikring	388
Kap. 19.	Skadesopgørelse	391
19.1.	Grundprincippet for skadesopgørelsen	391
19.1.1.	Genanskaffelsesprisen	391
19.1.2.	Salgsprisen	391
19.1.3.	Berigelsesforbudet	391
19.2.	Kapitalinteresse og afkastningsinteresse (Lucrum cessans)	392
19.3.	Takseret police	393
19.3.1.	Almindelige regler – FAL § 39, stk. 2	393
19.3.2.	Takseret police ved søforsikring	395
19.4.	Fordele af forsikringsbegivenheden – Compensatio lucri cum damno	396
19.5.	Den praktiske fremgangsmåde – Taksator og assurandør	397
19.6.	Den sikredes medvirken ved skadesopgørelsen – FAL § 22	402
19.7.	Assurancesvig	404
19.7.1.	Den sikredes assurancesvig – FAL § 23	404
19.7.2.	Tredjemands assurancesvig – Identifikation ..	405
Kap. 20.	Erstatning in natura	407
20.1.	Den almindelige regel	407
20.2.	Selskabets rabatmuligheder	408

20.3.	Opfyldelse in natura umulig	408
20.4.	Tidspunktet for opfyldelse in natura	410
20.5.	Genopdukning af bortkomne ting	411
Kap. 21.	Erstatning for totalskade	413
21.1.	Genanskaffelsesprisen – FAL § 37, stk. 1	413
21.2.	Ting, der ikke er ødelagte	415
21.3.	Transportomkostninger og oprydningssomkostninger ..	415
21.4.	Afgifter, leveringsomkostninger mv.	416
21.5.	Prisstigninger og prisfald	418
21.6.	Genanskaffelse umulig eller urimelig	419
21.7.	Bevisbyrden	421
21.8.	Berigelsesforbudet	421
21.9.	Afskrivningsprincip og handelsværdi – Forholdet til erstatningsretten	422
21.10.	Fradrag for alder og brug	423
21.11.	Fradrag for nedsat anvendelighed	423
21.12.	Fradrag for andre omstændigheder	424
21.13.	Skadesopgørelse i praksis	424
21.14.	Selskabets ret til den ødelagte ting – Rudera	424
Kap. 22.	Erstatning for partiel skade	427
22.1.	Forskellige beregningsmåder	427
22.2.	Reparationsprisen	428
22.3.	Eget arbejde	429
22.4.	Nye reservedele	430
22.5.	Færdigreparation	431
22.6.	Mangelfuld reparation	432
22.7.	Skade på reparerede ting	432
22.8.	Ting der ikke er beskadiget	433
22.9.	Reparation umulig	433
22.10.	Nedsat handelsværdi	434
22.11.	Totalskade eller partiel skade	434
Kap. 23.	Erstatning for indbogenstande	437
23.1.	Grundprincippet – FAL § 37, stk. 2	437
23.2.	Forsikringsvilkår om udvidet dækning	438
23.3.	Berigelsesforbudet	439
23.4.	Begrebet »Indbogenstande«	439
23.5.	Nedsat nytteværdi	440
23.6.	Forsikringsvilkår om indskrænket dækning	444

Kap. 24.	Erstatning for fast ejendom	447
24.1.	Grundprincippet – FAL § 37, stk. 3	447
24.2.	Forsikringsvilkår om udvidet dækning – Nyværdiforsikring	448
24.3.	Berigelsesforbudet	448
24.4.	Væsentlig forringelse – 30 %-reglen	449
24.5.	Genopførelse	451
24.6.	Forladte bygninger	454
24.7.	Følgeudgifter	454
24.7.1.	Restværdierstatning	455
24.7.2.	Lovliggørelseserstatning	455
24.7.3.	Oprydningssomkostninger	456
24.7.4.	Huslejetab, flytteomkostninger mv.	457
Kap. 25.	Erstatning for tilvirkede varer	459
25.1.	Salgsprisen – FAL § 38	459
25.2.	Genstande, som den sikrede har tilvirket til salg	459
25.3.	Halvfabrikata og råvarer	460
25.4.	Salgsprisen	461
25.5.	Fradrag for salgsomkostninger, undgået handelsrisiko og »kontantrabat«	461
Kap. 26.	Erstatningskravet	463
26.1.	Forfaldstid – FAL § 24, stk. 1, 1. pkt.	463
26.2.	Acontoudbetaling – FAL § 24, stk. 1, 2. pkt.	467
26.3.	Renter – FAL § 24, stk. 2	469
26.4.	Fordringshavermora	470
26.5.	Efterbetaling	470
26.6.	Tilbagesøgning – Conductio indebiti	472
26.6.1.	Tilbagesøgning af udbetalt erstatning	472
26.6.2.	Tilbagesøgning af for meget betalt præmie ..	474
26.7.	Forældelse	475
26.7.1.	Forældelse af erstatningskrav – FAL § 29 ...	475
26.7.2.	Forældelsesfristens begyndelse	476
26.7.2.1.	2-årig forældelse	476
26.7.2.2.	5-årig forældelse	480
26.7.3.	Udelukkelse af forældelse	481
26.7.4.	Afbrydelse og suspension af forældelse	481
26.7.5.	Afkald på forældelse	483
26.7.6.	Forældelse af rentekrav	484

Kap. 27. Underforsikring og overforsikring	485
27.1. Begrebet underforsikring – FAL § 40	485
27.2. Retsvirkningerne af underforsikring	487
27.3. Underforsikring og selvrisiko	487
27.4. Forsikring au premier risque og brøkdelsforsikring ...	489
27.5. Fuldværdiforsikring	490
27.6. Overforsikring	491
Kap. 28. Dobbeltforsikring	493
28.1. Begrebet dobbeltforsikring	493
28.1.1. Gyldige og »virksomme« forsikringsaftaler .	493
28.1.2. Forsikring af en interesse	494
28.1.3. Forsikring af samme interesse	494
28.1.4. Forsikring mod samme fare	495
28.2. Retsvirkningerne af dobbeltforsikring	496
28.2.1. Solidarisk hæftelse – FAL § 41	496
28.2.2. Solidarisk hæftelse og regres – FAL § 42 ...	497
28.2.3. Subsidiær hæftelse – FAL § 43, stk. 1, 1. pkt.	499
28.2.4. Proratahæftelse – FAL § 43, stk. 1, 2. pkt. ...	500
28.2.5. Kombineret subsidiær hæftelse og proratahæftelse	500
28.2.6. Ansvarsfrihed – FAL § 43, stk. 2	501
28.2.7. Forsikringstagerens ret til opsigelse	502
28.2.8. Forsikringstagerens oplysningspligt – FAL § 44	502
28.3. Dobbeltforsikringsoverenskomster	503
Kap. 29. Forsikring af tredjemands interesse	505
29.1. Almindeligt om FAL § 54	505
29.2. Hvilke personer omfattes af § 54?	507
29.2.1. Det generelle fortolkningsprincip	507
29.2.2. Ejere	508
29.2.2.1. Endelige ejere	508
29.2.2.2. Betingede ejere	510
29.2.2.3. Kreditorbeskyttelse	511
29.2.3. Panthavere	511
29.2.4. Indehavere af tinglige rettigheder	512
29.2.5. Den der bærer faren	513
29.3. Urigtige oplysninger, fremkaldelse af forsikrings- begivenheden mv. – Identifikation	514
29.3.1. Urigtige oplysninger	514
29.3.2. Fremkaldelse af forsikringsbegivenheden ...	517

29.3.3. Anmeldelse af forsikringsbegivenheden og redningsforanstaltninger	518
29.3.4. Fareforøgelse	518
29.3.5. Sikkerhedsforholdsregler	519
29.3.6. Præmiebetaling	520
29.4. Ændring, opsigelse af forsikringen – FAL § 56, stk. 1. .	521
29.4.1. Hovedreglen om forsikringstagerens dispositioner	521
29.4.2. Forsikringstagerens retsstridige dispositioner – FAL § 56, stk. 2	522
29.4.3. Bygningsbrandforsikring	524
29.4.4. Panthaverdeklaration	524
29.4.5. Sø- og transportforsikring af varer	524
29.5. Udbetaling af erstatning	525
29.5.1. Den sikredes ret til erstatning – FAL § 57, stk. 1	525
29.5.2. Udbetaling til forsikringstageren	526
29.5.2.1. Hovedreglen – FAL § 57, stk. 2 ...	526
29.5.2.2. Skade på pantsatte ting – FAL § 58	527
29.5.2.3. Forsikringstagerens afregning	528
29.5.3. Udbetaling til den sikrede	529
29.6. Retsstillingen, når der er flere sikrede	532
Kap. 30. Forsikring og erstatning	533
30.1. Regelsystemet og den bærende ide – EAL § 19-22 ...	533
30.2. Hovedreglen om bortfald af erstatningsansvar	533
30.2.1. Skadevolderens erstatningspligt	533
30.2.2. Tvivlsom forsikringsdækning	534
30.2.3. Selvforsikring	535
30.2.4. Undladt forsikring og egen skyld	536
30.2.5. Kulanceerstatning	537
30.2.6. Forsikring med bonusret eller selvrisiko	537
30.2.7. Underforsikring	538
30.2.8. Tingsforsikring og driftstabsforsikring	538
30.2.9. Ansvarsforsikring	539
30.2.10. Andre former for skadesforsikring	539
30.2.11. Summaforsikring – Personforsikring	540
30.3. Undtagelser fra hovedreglen om bortfald af erstatningsansvar	541
30.3.1. Forsæt	541
30.3.1.1. Den almindelige regel	541
30.3.1.2. Følger af forsætlige handlinger ...	542

30.3.2.	Grov uagtsomhed	543
30.3.3.	Offentlig virksomhed eller virksomhed, der kan ligestilles hermed	547
30.3.4.	Erhvervsmæssig virksomhed eller virksomhed, der kan ligestilles hermed	548
30.3.5.	Ansvar efter færdselsloven, luftfartsloven eller søloven	551
30.3.5.1.	Færdselsloven	551
30.3.5.2.	Luftfartsloven	553
30.3.5.3.	Søloven	553
30.4.	Regresret	554
30.4.1.	Almindelige regler – EAL § 22, stk. 1	554
30.4.2.	Regresrettens betydning for den sikredes rettigheder	555
30.4.2.1.	Aftaler om erstatning	555
30.4.2.2.	Konkurrence mellem den sikredes er- statningskrav og selskabets regreskrav	556
30.4.3.	Regresaftaler	558
30.4.3.1.	Den praktiske baggrund	558
Kap. 31.	Ejendomsforsikring	561
31.1.	Forsikringsformer	561
31.2.	Hvem dækker forsikringen?	561
31.3.	Hvad omfatter forsikringen?	562
31.4.	Hvad dækker forsikringen?	566
31.4.1.	Skade der sker pludseligt	566
31.4.1.1.	Den almindelige regel	566
31.4.1.2.	Tilfælde, hvor skaden ikke er pludselig	568
31.4.1.3.	Tilfælde, hvor den umiddelbare årsag til skaden ikke er pludselig	568
31.4.1.4.	Tilfælde, hvor den umiddelbare årsag til skaden er pludselig	569

31.4.1.5.	Tilfælde, hvor skaden skyldes »almin- delig brug« eller er »påregnelig« ..	571
31.4.2.	Brand (ildsvåde)	574
31.4.3.	Lynnedslag	575
31.4.4.	Ekspllosion og sprængning	577
31.4.5.	Kortslutning	579
31.4.6.	Vandskader	581
31.4.6.1.	Den almindelige regel	581
31.4.6.2.	Udstrømning og udsivning	581
31.4.6.3.	Voldsomt skybrud eller tøbrud ...	583
31.4.6.4.	Oversvømmelser fra hav, fjord, sø eller vandløb	585
31.4.6.5.	Frostskader	586
31.4.6.6.	Rørskader	587
31.4.7.	Storm og skypumper	588
31.4.8.	Snetryk	590
31.4.9.	Tyveri og hærværk	590
31.4.10.	Glas og kummer	591
31.4.11.	Svamp	592
31.4.12.	Insekter	595
31.4.13.	Krig	596
31.4.14.	Naturforstyrrelser mv.	596
Kap. 32.	Ejerskifteforsikring	597
32.1.	Indledning	597
32.2.	Lovgivningen	597
32.3.	Kort om retstilstanden ved mangler ved fast ejendom ..	598
32.4.	Intentionen med lov om forbrugerbeskyttelse ved erhvervelse af fast ejendom	600
32.5.	I hvilket omfang bliver sælgers ansvar reduceret.	601
32.6.	Nærmere om bygningsundersøgelsen.	601
32.7.	Den bygningssagkyndiges ansvar	605
32.8.	Ankenævnet for Huseftersyn	605
32.9.	Forsikringsbetingelser for ejerskifteforsikring.	606
32.9.1.	Forsikringen omfatter alle bygninger på grunden	608
32.9.2.	Skadebegrebet	612
32.9.3.	Skaden/skaderisikoen skal have været til stede ved overtagelsen	618
32.9.4.	Undtagelser	618
32.9.4.1.	Forhold omtalt i tilstandsrapporten ..	618

33-94.2.	Bygningens funktionsforhold	622
32.9.4.3.	Forhold køberen kendte til	623
32.9.4.4.	Erstatning fra anden side	623
32.9.4.5.	Almindelig slitage/manglende vedligeholdelse	624
32.9.5.1	Tillæg til tilstandsrapport	624
33.9.4.6.	Erstatningsopgørelse – udløb af bygningsdelens levetid	625
32.9.5.	Præmie og ristoro	627
Kap. 33.	Indboforsikring	629
33.1.	Forsikringsformer	629
33.2.	Hvem dækker forsikringen?	629
33.2.1.	Den almindelige regel – FAL § 55	629
33.2.2.	Forsikringstageren	630
33.2.3.	Ægtefælle og samlever(ske)	630
33.2.4.	Bofællesskab og kollektiv	632
33.2.5.	Børn	633
33.2.6.	Medhjælp i husholdningen	635
33.2.8.	Når man forlader den dækkede personkreds	635
33.2.9.	Kreditkøbssælgere og panthavere	636
33.2.10.	Lån, leje og opbevaring (depositum)	636
33.2.10.1.	Lån	636
33.2.10.2.	Leje	636
33.2.10.3.	Opbevaring (Depositum)	637
33.2.10.4.	Praksis	638
33.3.	Hvor dækker forsikringen?	639
33.3.1.	Den almindelige regel	639
33.3.2.	Ting, der befinder sig i eller ved helårsboligen	639
33.3.3.	Ting, der midlertidigt befinder sig uden for helårsboligen	640
33.3.4.	Loft- og kælderrum	642
33.3.5.	Fritidshuse, campingvogne mv.	643
33.4.	Hvad omfatter forsikringen?	644
33.4.1.	Privat indbo	644
33.4.2.	Andre ting	648
33.5.	Hvad dækker forsikringen?	649
33.5.1.	Skade der sker pludseligt	649
33.5.2.	Brand (ildsvåde)	650
33.5.3.	Lynnedslag	655
33.5.4.	Ekspllosion og sprængning	655
33.5.5.	Kortslutning	656

33.5.6.	Vandskade og stormskade	656
33.5.7.	Tyveri	657
33.5.7.1.	Den almindelige regel	657
33.5.7.2.	Indbrudstyveri	659
33.5.7.3.	Simpelt tyveri	672
33.5.7.4.	Ran	672
33.5.8.	Færdselsuheld	676
33.5.8.1.	Forsikringsvilkår	676
33.5.8.2.	Påkørsel, sammenstød, væltning	677
33.5.8.3.	Trafikmiddel	679
33.5.8.4.	Transportskader	681
33.5.9.	Dybfrostskader	682
33.5.10.	Andre skader	684
Kap. 34.	Privatansvarsforsikring	685
34.1.	Forsikringsformer	685
34.2.	Hvem dækker forsikringen?	685
34.3.	Hvor dækker forsikringen?	686
34.4.	Hvad dækker forsikringen?	686
34.4.1.	Ansvar og skade	686
34.4.2.	Gæstebudsskader – Gæstebudsklausul	686
34.4.2.1.	Forsikringsvilkår	687
34.4.2.2.	Privat samvær	688
34.4.2.3.	Uagtsomhedsgraden	688
34.4.2.4.	Tingsskade – Personsskade	690
34.4.3.	Små børn – Børneklausul	691
34.4.4.	Ansvar for personsskade, tingsskade og almindelig formuesskade	693
34.4.5.	Ansvar for skade, der rammer den sikrede personkreds	693
34.4.6.	Ansvar under udøvelse af erhverv	694
34.4.7.	Ansvar under »arbejde for andre«	697
34.4.8.	Ansvar i kontraktsforhold	698
34.4.8.1.	Den almindelige regel	698
34.4.8.2.	Ansvar for tekniske installationer	700
34.4.9.	Ansvar for skade på ting i varetægt	700
34.4.9.1.	Den almindelige regel	700
34.4.9.2.	Uretmæssig råden	701
34.4.9.3.	Børn og unge mennesker	704
34.4.9.4.	Retmæssig råden	705

34.4.9.5. Ansvar for skade på lånt eller lejet indbo	707
34.4.10. Ansvar for skade forvoldt ved benyttelse af motorkøretøjer	709
34.4.11. Ansvar for skader forvoldt ved forurening ..	711
34.4.11.1. Forsikringsvilkår	711
34.4.11.2. Begrebet forurening	711
34.4.11.3. Enkeltstående uheld	712
34.4.11.4. Offentlige forskrifter	713
34.4.12. Ansvar for negotiorum gestio	714
34.4.13. Andre former for ansvar	715
34.5. Forholdet mellem selskabet og forsikringstageren	716
34.5.1. Sagsomkostninger – FAL § 92, stk. 1	716
34.5.2. Renter – FAL § 92, stk. 2 og 3	718
34.5.3. Forsikringstagerens anerkendelse af erstatningsansvar – FAL § 94	718
34.5.4. Selskabets anerkendelse af erstatningsansvar	720
34.5.5. Valg af advokat	720
34.6. Forholdet mellem selskabet og den skadelidte	721
34.6.1. Skadelidtes krav mod selskabet – FAL § 95, stk. 1	721
34.6.2. Flere skadelidte – FAL § 95, stk. 2 (§ 95, stk. 3, fra 1. juli 2004)	725
34.6.3. Erstatningsudbetaling til skadelidte	726
34.6.4. Beskyttelse mod forsikringstagerens overdragelse og mod forsikringstagerens kreditorer	727
34.6.5. Beskyttelse mod forsikringstagerens aftaler med selskabet – FAL § 96	727
34.6.6. Modregningsret	728
34.7. Gensidig skadeforvoldelse	729
Kap. 35. Motorkøretøjsforsikring	731
35.1. Forsikringsformer	731
35.1.1. Personmotorkøretøjer og andre motorkøretøjer	731
35.1.2. Lovpligtige og frivillige forsikringer	731
35.1.3. Ansvarsforsikring	732
35.1.4. Uforsikrede motorkøretøjer	732
35.1.5. Kaskoforsikring	733
35.1.6. Afsavnsforsikring	733
35.1.7. Autoulykkesforsikring	734
35.2. Hvem dækker forsikringen?	734

35.2.1. Ansvarsforsikringen	734
35.2.1.1. Den almindelige regel	734
35.2.1.2. Retmæssige brugere	736
35.2.1.3. Lejere	737
35.2.1.4. Værksteder og forhandlere	737
35.2.1.5. Købere	738
35.2.2. Kaskoforsikringen	738
35.2.2.1. Den almindelige regel	738
35.2.2.2. Kreditkøbssælgere og underpanthavere	738
35.2.2.3. Købere	739
35.3. Hvor dækker forsikringen?	740
35.4. Hvad dækker ansvarsforsikringen?	740
35.5. Regresret ved autoansvarsforsikring	742
35.5.1. Forsæt og grov hensynsløshed – Færdselslovens § 108, stk. 2	742
35.5.2. Regres ved forsikringstagerens forsæt	743
35.5.3. Forsikringsvilkårene	743
35.5.4. Begrebet forsæt	744
35.5.5. Regres ved andre sikredes forsæt	744
35.5.6. Regres ved tredjemands forsæt	744
35.5.7. Regresret ved forsikringstagerens grove hensynsløshed	745
35.5.8. Begrebet grov hensynsløshed	745
35.5.9. Regres ved andre sikredes grove hensynsløshed	747
35.5.10. Regres ved tredjemands grove hensynsløshed	747
35.5.11. Regres ved spirituskørsel, manglende kørekort mv.	748
35.5.12. Regres ved udlejning af motorkøretøjer	748
35.5.13. Regres ved overtrædelse af reglerne om prøveskilte	749
35.5.14. Regres ved salg af motorkøretøjer	750
35.6. Forholdet over for skadelidte	750
35.7. Hvad omfatter kaskoforsikringen?	751
35.8. Hvad dækker kaskoforsikringen?	752
35.8.1. Enhver skade	752
35.8.2. Nedstyrtning af genstande	753
35.8.3. Tyveri, røveri og bortkomst	756
35.8.4. Mekanisk skade	758
35.8.5. Vejrskader	760
35.8.6. Skade ved af- og pålæsning	760

35.8.7.	Skade ved bearbejdning eller behandling . . .	761
35.8.8.	Motorløb	761
35.9.	Skader forvoldt med forsæt	762
35.9.1.	Forsikringstagerens forsæt	762
35.9.2.	Andre personers forsæt	763
35.10.	Skade forvoldt ved grov uagtsomhed	764
35.10.1.	Forsikringstagerens grove uagtsomhed	764
35.10.2.	Andre personers grove uagtsomhed	765
35.11.	Skade forvoldt under selvforskyldt beruselse	767
35.11.1.	Forsikringstagerens selvforskyldte beruselse	767
35.11.2.	Andre personers selvforskyldte beruselse	767
35.12.	Skade på grund af manglende kørekort	769
35.12.1.	Forsikringstagerens manglende kørekort	769
35.12.2.	Andre personers manglende kørekort	770
35.13.	Skade på grund af mangelfuld vedligeholdelse	772
35.14.	Skade på grund af udlejning	773
35.15.	Krig, naturforstyrrelser mv.	774
Kap. 36.	Retshjælpsforsikring	775
36.1.	Forsikringsformer	775
36.2.	Hvem dækker forsikringen?	775
36.3.	Erstatning, forsikringssum og selvrisiko	776
36.4.	Retshjælpsforsikring og fri proces	776
36.5.	Advokatbistand	779
36.6.	Retshjælpsforsikringens tilknytning til de enkelte forsikringsarter	780
36.7.	Hvilke omkostninger dækker forsikringen?	781
36.7.1.	Omkostninger som har været rimelige	781
36.7.2.	Omkostninger ved tvister	784
36.7.3.	Tvister som vil kunne indbringes for en domstol eller afgøres ved voldgift	787
36.7.3.1.	Tvister som vil kunne indbringes for en domstol	787
36.7.3.2.	Tvister som afgøres ved voldgift	788
36.7.4.	Omkostningernes art	789
36.7.4.1.	Egne sagsomkostninger	789
36.7.4.2.	Omkostninger til modparten	790
36.7.4.3.	Syn og skøn	790
36.7.4.4.	Specialisterklæringer	790
36.7.4.5.	Andre omkostninger	790
36.8.	Hvilke omkostninger dækker forsikringen ikke?	791

36.8.1.	Erhvervsudøvelse	791
36.8.2.	Tvister om skatter og afgifter	797
36.8.3.	Familieretlige tvister	797
36.8.4.	Opløsning af sameje, skiftesager mv	797
36.8.5.	Dødsbobehandling og arv	798
36.8.6.	Private injuriesager	800
36.8.7.	Straffesager	800
36.8.8.	Inkassosager	801
36.8.9.	Sager om fast ejendom	801
36.8.9.1.	Dækning under ejendomsforsikringen	801
36.8.9.2.	Dækning under familieforsikringen	802
36.8.10.	Sager om lystfartøjer	802
36.8.10.1.	Dækning under lystfartøjsforsikringen	802
36.8.10.2.	Dækning under familieforsikringen	803
36.8.11.	Sager om motordrevne køretøjer	803
Kap. 37.	Erhvervs- og produktansvarsforsikring	805
37.1.	Forsikringsformer	805
37.2.	Hvem dækker forsikringen?	805
37.3.	Hvor dækker forsikringen?	806
37.3.1.	Den almindelige regel	806
37.3.2.	Erhvervsansvar	806
37.3.3.	Produktansvar	807
37.4.	Hvad dækker forsikringen?	808
37.4.1.	Ansvar og skade	808
37.4.2.	Erhvervsansvar	808
37.4.3.	Produktansvar	810
37.4.4.	Personskade, tingsskade og almindelig formueskade	811
37.4.5.	Ansvar for misligholdelse	813
37.4.6.	Ansvar for skade på ting i varetægt	815
37.4.7.	Ansvar for skade på ting, der bearbejdes	816
37.4.8.	Ansvar ifølge tilsagn	818
37.4.9.	Ansvar for særlige skader	819
37.5.	Redningsforanstaltninger	819
37.6.	Forholdet mellem selskabet og forsikringstageren (sagsomkostninger mv.)	820
37.7.	Forholdet mellem selskabet og den skadelidte	820
Kap. 38.	Livsforsikring	821

38.1.	Forsikringsformer	821
38.1.1.	Begrebet livsforsikring	821
38.1.2.	Kapitalforsikring	821
38.1.3.	Renteforsikring	822
38.1.4.	Tredjemands liv – »Nøglepersonforsikring« ..	822
38.1.5.	Børns liv – »Englemageri«	824
38.1.6.	Livsforsikring som summaforsikring eller skadesforsikring	824
38.2.	Præmiebetaling, fortrydelsesret mv.	824
38.2.1.	Præmiebetaling	824
38.2.2.	Fortrydelsesret	826
38.2.3.	Præmiehenstand og præmiefritagelse	827
38.3.	Tilbagekøbsværdi, fripolice og policelån	828
38.3.1.	Tilbagekøbsværdi	828
38.3.2.	Fripolice	830
38.3.3.	Policelån	830
38.4.	Hvor dækker forsikringen?	831
38.5.	Hvad dækker forsikringen?	831
38.5.1.	Dødskriteriet	831
38.5.2.	Ethvert dødsfald	832
38.5.3.	Selv mord – FAL § 100	832
38.6.	Indsættelse af en begunstiget – FAL § 102, stk. 1	834
38.6.1.	Retten til at indsætte en begunstiget	834
38.6.2.	Formkrav ved indsættelse af en begunstiget – FAL § 103	837
38.6.2.1.	Optagelse i policen	837
38.6.2.2.	Skriftlig meddelelse til selskabet ..	838
38.6.2.3.	Påtegning på policen	840
38.6.2.4.	Testamente	840
38.6.2.5.	Ægtepagt	841
38.6.3.	Undladelse af at iagttage formkravene	841
38.7.	Fortolkning af begunstigelsesklusuler	841
38.7.1.	Individuelle klausuler og standardklusuler ..	841
38.7.2.	»Ægtefælle«	842
38.7.3.	»Børn«	847
38.7.4.	»Arvinger«	848
38.7.5.	»Nærmeste pårørende«	849
38.8.	Bortfald af begunstigelse	850
38.8.1.	Den begunstigedes død – FAL § 106	850
38.8.2.	Indtrædelsesret	850
38.8.3.	Tilvækstret (Jus accrescendi)	851

38.8.4.	Livsforsikring med udbetaling – FAL § 107 ..	852
38.8.5.	Overdragelse eller pantsætning af policen ...	853
38.9.	Tilbagekaldelse af begunstigelse	853
38.9.1.	Retten til at tilbagekalde begunstigelse	853
38.9.2.	Uigenkaldelig begunstigelse	853
38.9.3.	Formkrav ved tilbagekaldelse af en begunstigelse	856
38.10.	Den begunstigedes retsstilling inden forsikrings- begivenheden	856
38.10.1.	Retsstillingen, når begunstigelsen er genkaldelig	856
38.10.2.	Retsstillingen, når begunstigelsen er uigenkaldelig	858
38.11.	Den begunstigedes retsstilling efter forsikrings- begivenheden	858
38.11.1.	Udbetaling til den begunstigede	858
38.11.2.	Forholdet til forsikringstagerens ægtefælle og tvangsarvinger – FAL § 104, stk. 2	859
38.11.3.	Forholdet til forsikringstagerens kreditorer ..	864
38.12.	Overdragelse og betaling af livsforsikringspolicer – FAL § 112-114	864
38.12.1.	Pantsætning af policen	864
38.12.2.	Overdragelse	866
38.12.3.	Fortabelse af rettigheder – FAL § 113	866
38.12.4.	Betingelserne for fortabelse af rettigheder ...	868
38.12.5.	Fortabelse af indsigelser – FAL § 114, 1. led ..	869
38.12.6.	Betingelserne for fortabelse af indsigelser ...	870
38.12.6.	Betaling – FAL § 114, 2. led	871
38.13.	Kreditorfølgning mod livsforsikringspolicer	871
38.13.1.	Hovedreglen om udelukkelse af kreditorfølgning	871
38.13.2.	Udbetalte forsikringssummer	872
38.13.3.	Den berettigede som »juridisk person«	874
38.13.4.	»Ulovlige« forsikringssummer	875
38.13.5.	Overdragne livsforsikringer – FAL § 116, stk. 2 ..	875
38.13.6.	Forsikringstagerens konkurs – FAL § 117 ...	876
38.13.7.	Den begunstigedes eller den sikredes forsæt- lige fremkaldelse af forsikringsbegivenheden ..	877

Kap. 39.	Ulykkesforsikring	879
39.1.	Forsikringsformer	879

39.1.1.	Begrebet ulykkesforsikring	879
39.1.2.	Ulykkesforsikring på tredjemands liv og børns liv	881
39.1.3.	Ulykkesforsikring som summaforsikring eller skadesforsikring	882
39.2.	Hvor dækker forsikringen?	883
39.3.	Hvad dækker forsikringen?	883
39.3.1.	Ulykkesdefinitionen	883
39.3.1.1.	Historie	883
39.3.1.2.	Den gamle definition	886
39.3.1.3.	De »nye« ulykkesdefinitioner	901
39.3.2.	Samvirkende skadeårsager	903
39.3.3.	Forsæt og grov uagtsomhed	905
39.3.4.	Selvforskyldt beruselse, se også 13.4.4.4	910
39.3.5.	Andre undtagne risici	912
39.3.5.1.	Flyverisiko	912
39.3.5.2.	Farlig sport	913
39.3.5.3.	Slagsmål	914
39.3.5.4.	Opdagelsesrejser og ekspeditioner .	915
39.3.5.5.	Motorcykelulykker	915
39.3.5.6.	Krig, naturforstyrrelser og lignende	915
39.3.6.	Tandskader	916
39.4.	Skadesopgørelse	916
39.4.1.	Dagpengeerstatning (Arbejdsevneerstatning)	916
39.4.2.	Invaliditetserstatning (ménerstatning)	917
39.4.3.	Dødsfaldserstatning	922
39.4.4.	Helbredsudgifter	922
39.5.	Indsættelse af begunstiget mv.	923
39.6.	Kreditorforfølgning	924
Forkortelser		925
Citerede bestemmelser i FAL		937
Citerede domme m.v.		939
Sagregister		957

Ide, teknik og organisation

1.1. Risiko og minimering af risiko

Den bærende idé bag begrebet forsikring hænger sammen med behovet for at undgå eller dog minimere de forskellige former for risiko, som livet og tilværelsen nu engang indeholder.

Alle mennesker og alle virksomheder er udsat for mange forskellige former for risiko. Mennesker er udsat for risikoen for at komme til skade eller blive syge, således at de på grund af invaliditet eller anden arbejdsudygtighed i øvrigt mister indtægter. Mennesker er også udsat for risikoen for at dø uventet og dermed for risikoen for, at der er en efterlevende ægtefælle eller børn, som ikke eller kun vanskeligt kan klare sig selv. En virksomhed er udsat for risikoen for, at leverede produkter forvolder skade på omgivelserne. Og både mennesker og virksomheder er udsat for risikoen for at miste ejendele ved f.eks. brand eller tyveri. Der er i praksis en næsten uendelig række af forskellige former for risiko.

For de fleste er det vigtigt at undgå eller dog minimere de forskellige former for risiko. Hvor arbejdet hermed sker på grundlag af en systematisk undersøgelse og bearbejdning, kaldes den teknik, der benyttes, for *risk management*.

1.2. Risk management og forsikring

Der er i det væsentlige tre muligheder at vælge imellem for den, der står over for en risiko:

En mulighed er at *eliminere risikoen*. Mennesker kan sørge for at leve sundt og på den måde i nogen grad eliminere risikoen for arbejdsudygtighed på grund af sygdom eller risikoen for at dø uventet. En virksomhed kan gennemføre kontrolforanstaltninger og på den måde i nogen grad eliminere risikoen for farlige produkter. Der kan installeres brandslukningsanlæg eller brandalarmer, som i nogen grad eliminerer risikoen for brand, der kan installeres tyverisikringsanlæg af forskellig art eller tyverialarmer, som i nogen grad eliminerer risikoen for tyveri etc.

ISBN 87-574-0679-0